

JORDI

SETMANARI INFANTIL

Any I 26 de juliol de 1928

Preu : 20 cèntims

Núm. 23

- Quines peres més formoses!
Fan cara d'ésser camoses!

- Apa, menut, toca el dos,
perquè et ve darrera el gos!

- Que bé! Per saltar la tanca,
ací trobo una palanca!

- Valga'm Déu, quin alderull!
M'he ben posat en remull!

COSES DE TOT ARREU

GIMNASTICA CASOLANA

No cal anar fora de casa, per a fer un seguit de moviments que donin elasticitat al cos i ací us oferim uns moviments combinats dels braços i el tronc, ben fàcil de realitzar. Proveu de posar el cos ben dret, les cames lleument separades, el cap alt, les espatlles tirades enrera i a continuació fareu els dotze moviments gímnics següents:

I.—Avantbraços doblegats, els monyons separats de les espatlles, els punys closos, els polzes col·locats endarrera, els colzes a tocar del cos.

II.—Braços estesos parallelament endavant, polzes amunt.

III.—Braços igual que la primera figura.

IV.—Braços en creu, en perllongació l'un de l'altre, polzes endarrera.

V.—Braços com en la primera figura.

VI.—Braços verticalment en l'aire, polzes endarrera.

VII.—Braços com en la figura primera.

VIII.—Punys darrera del cap el qual ha d'estar ben dret, els colzes tan endarrera com es pugui, polzes cap avall.

IX.—Punys igual que la figura primera.

X.—Braços penjant al costat del cos, polzes endavant, espatlles enrera.

XI.—Flexió del cos cap endavant; mans a terra; polzes endins.

XII.—Braços com en la figura deu.

Cal comptar la velocitat mitja d'un moviment per segon a partir de la guàrdia. La rapidesa en els moviments de poca amplitud, no permet ritmar damunt d'ells les incursions respiratòries; haurà de respirar-se normalment i de fer una respiració profunda durant la figura XI.

Poden introduir-se variants de força en aquest exercici, per exemple, apretant més o menys els punys o recorrent a l'ús de pesos. Però aquests no són pas necessaris, si s'apreten bé els punys. L'únic servei dels pesos és que distreuen més les maniobres, però cal advertir que els pesos grossos no convenen, perquè no es tracta d'un exercici de resistència, sinó d'agilitat.

En el fons és un exercici de pràctica, els defectes del qual són d'un ordre molt general i d'oportunitat constant amb l'acció simultània damunt els múscles dels braços i damunt el conjunt del ventre. Sobretot, són senzills i poden fer-se a casa sense gaires noses.

XI

FURÓ

ESTIRAR CEBES

Del llibre d'En F. Maspons i Labrós, Jocs d'infants, que ha publicat l'Editorial Barcino dins la seva "Collecció Popular".

En aquest joc, que és sobretot, per a noies, les unes s'asseuen a la falda de les altres. La més gran a terra, la segona a la falda de la més gran, la tercera a la de la segona i així totes per ordre d'edat. A dalt ha de quedar-hi la més petita de totes. Per començar el joc, totes s'agafen pel cos, tan fort com poden. La que fa el joc comença preguntant:

Ave Maria...

L'última de totes, o sigui la més gran, li respon:

- Qui hi ha?*
- Teniu foc?*
- Ni llum tampoc.*
- Us vaig a prendre una ceba de l'hort.*
- Voleu ceba o ceballot?*
- Vull ceballot!*

Aleshores se'n va cap a la més petita, que és la que està asseguda al capdamunt de tot i es posa a estirar-la fins que la pot arrencar. Totes les altres han de fer tanta força com puguin, per tal de no deixar-se-la endur. Quan, per fi, ho aconsegueix, torna a comen-

Estirar cebes

çar el joc i aleshores, aquella que se n'ha endut, també l'ajuda a estirar-la. I així, fins que aconsegueix de fer seguir l'última, cosa difícil, perquè aquestes darreres són les més grans.

EL SOLDADET

Per fer aquest joc, els que hi juguen es posen asseguts i en rodona. Un d'ells, el que porta el joc, posat al mig, diu:

El soldadet ha vingut de la guerra tot despullat. Què li farà vostè?

Això ho va preguntant a tots els jugadors, i tots contesten encarregant-se d'una peça de roba diferenta:

—*Jo la camisa.* —*Jo el gec.* —*Jo les mitges.* Etcètera.

Quan tots han contestat, el del mig torna al primer que ha contestat i li pregunta si té llesta la peça de roba de què s'ha encarregat. En contestar no es pot dir "sí", ni "no", ni "què sé jo". Aquell al qual se li escapa de dir-ho, paga penyora.

Quan tots tenen una penyora, s'acaba el joc.

LA MORT IGUALITÀRIA

*Va morir-se-li el fill, i dessolada,
el cor trencat i l'ànima endolada,
la mare pujà al cel.*

—Obriu, Senyor!

*Só una mare transida de dolor!
Torneu-me el fill, torneu-me'l, que sense ell
viure, per mi, no és més que un gros flagell.*

*El Senyor, que és pietós i és just a l'hora,
en sentir una veu, prop d'ell, que implora
surt al lllindar, serè, mentre Sant Pere
se li posa al darrera*

—Parla, mare... Què vols?

—El fill!

—Res més?

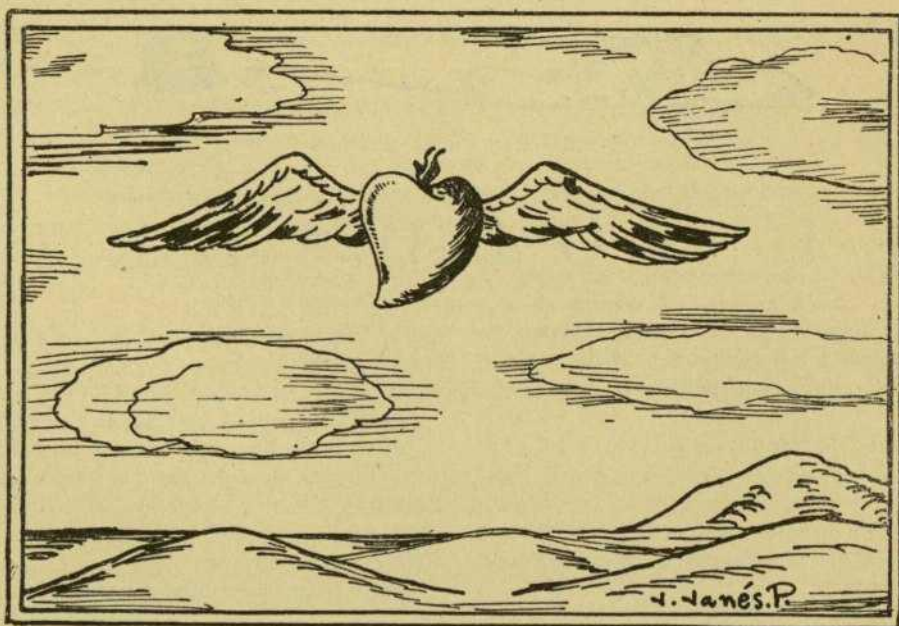
—El fill, el fill, només!

—Calma't, mare, l'hauràs
si des d'ara pel món cercant te'n vas
un fogar, només que un, on la dissort
no hi hagi presentat mai a la Mort,
i si el trobes, entorna-te'n al niu,
perquè el teu fill és viu.

*La mare ho féu així, però la Mort,
ni un sol fogar deixà sense record
i el fill no va reviure.*

*Sols al cel
pogué la mare satisfer l'anhel,
que és tan justa la Mort, que a cap persona,
de fer el darrer trànsit la perdona.*

C. EIMERIC

LA PAPALLONA

EL QUE DIUEN LES BESTIOLES

On vares néixer? A ple estiu, en l'alegria d'una prada que tenia floretes de tots colors.

On vares aprendre les beceroles? No les he apreses pas! Per què? Passo mesades de repòs, quan no sóc altra cosa que un cuquet... De què em serviria la lletra llavors, si ni per menjar em desvetllo? Quan puc emprendre el vol, tinc una vida tan curta, que més val acabar-la sota el sol, rumbejant la gràcia incomparable de les meves ales virolades, que reclosa en una escola. Els infants són els que haurien d'estudiar estiu i tot, que així no ens perseguirien tan entestadament!

Quan vares començar a fer la viu-viu pel teu compte? Fa hores només. En eixir del meu estat de crisàlida, vaig descobrir una rosa, i en el cor de la rosa, mel! I de la rosa a un clavell, i d'un clavell a un lliri, i d'un lliri a un lilà... Oh, si sabéu quin viure més dolç el meu, per curt que sigui! Ni el rei té més bona taula, ni més bella, ni més ben orejada!

Quins són els teus amics? Els jardiniers, que fan tot el possible per tal que trobem la taula ben parada.

Quins són els teus enemics? Els infants i els entomòlegs... Però aquests em fan més ràbia que els infants! La xicalla m'empaita per ganes de córrer i si no tingués el mal instint de clavar-me una agulla al cor, gairebé moriria de gust en les planes d'un llibre... Morta i tot, tindria una tomba noble! Però l'entomòleg, un xafarder que no té altra dèria que escorcollar la meua vida... Ah! És un ésser odiós! Enterrar-me entre vidres, catalogar-me, posar-me un nom complicat, deixar-me en un museu... Els infants, si més no, en caçar-me, fan una riallassa fresca, que és com un funeral a gran orquestra!

Quina cosa és la que més t'agrada? Saltar d'una flor a l'altra!

Quina és la cosa que més t'empipa? Que utilitzin el meu nom per tasques innobles, com, per exemple, els que indueixen al joc. També em molesta que els poetes m'hagin pres de cap d'esquila i escriguin nicieses a costa meua. Jo no em fico amb ningú... Per què ells han de posar-se en les meves voladúries?

Quin és el teu desig més ardent? Oh, un somni de color! Escolteu: Voldria pujar cel amunt, ben amunt, ben propet del sol, i allí desfer-me en polsim, i davallar voletejant, mentre la llum aniria prenent tots els canviants de la meua meravellosa gamma de colors i per tota la terra planaria un arc-de-Sant-Martí d'una varietat inescotable. Quin comiat més bellíssim a la vida!

L' A B R I C

CONTE RUS

I

LA Vassa Ivanovna deia plorant a una veïna seva:

—Que dissortada sóc! Estic veient que el meu Baldiró mai no servirà per a res... Vegi! Encara no té onze anys i ja el demanen als Tribunals!

—De debò?

—Tal com li dic... L'agutzil ha dut la citació del noi com a testimoni... Ara digui'm vostè! Als onze anys! Li tinc pronosticat; que anirà a parar a la presó!

—Però com ha estat?...—preguntà la veïna.

—Jo què sé!—respongué plorant la Vassa—. Sempre li estic dient: "Allò que no es cou per a tu, deixa-ho cremar", però com que és xafarder de mena, no m'escoltà i ara ho paguem.

La Vassa esclatà en plor amarg.

—Ja li vaig pegar una bona pallissa, Déu me perdó... Sóc ben dissortada! Tinc un marit borratxo i un fill que no serveix per a res...

La Vassa tornà a casa seva molt trista. No tenia res per a donar de menjar al seu fill i tingué que ficar-se al llit a les fosques, per manca de llum. Ultra això la capficava la història d'En Baldiró.

El noiet dormia en un recó, damunt un munt de drapots que li feia de llit. En la foscor no podia fer-se res de bo. Ni sortir al carrer perquè no tenia roba. Des que començà l'hivern, el noi tingué de deixar d'anar a l'escola i passava els dies tancat en el recambró humit i fosc, que era l'única habitació de la família. El seu pare treballava en una fàbrica, la seva mare era bugadera i En Baldiró restava sol tot el dia, com si ja hi estés en una presó.

La Vassa Ivanova entrà malhumorada, s'atansà a les palpentes al seu llit i s'assegué, deixant escapar un gemec.

—Digues-me, de què serveixes?—preguntà a En Baldiró.

—Mareta meva, jo no en tinc cap culpa!...

—Com és que no en tens cap culpa?

—Estava parat en el carrer sense fer res

i de cop i volta, vaig veure passar un minyó que portava un fardell. Després se m'apropà un senyor i em preguntà: —"Has vist com ha passat amb un fardell?" Li vaig contestar: —"Sí, senyor." Llavors un policia em portà a la delegació. Allí em mostraren un minyó i em preguntaren: —"És el que portava el fardell?" Vaig dir que sí, i res més... Et dic, mareta, que no he fet altra cosa!

—Per què ho vas dir que l'havies vist al minyó? Per què t'havies de ficar en aquestes coses? Ara paguem les conseqüències! Ara tens d'anar davant del tribunal!

La Vassa seguí reptant-lo una llarga estona. El noi es servava immòbil, arraulit en un recó i es sentia molt culpable, per bé que sense saber de què.

La fredor entrava en el recambró i arribava fins al moll dels ossos del pobre Baldiró. El noi tractava de tapar el seu cos flac i anèmic amb una bata vella de la seva mare, però no aconseguia escalfar-se, car la bata era curta i el teixit tot gastat.

La Vassa seguia dient:

—Què et posaràs per anar al jutjat? No tens cap vestit i fa un fred irresistible...

La pobra dona tornà a trencar en plor. En Baldiró plorava igualment.

II

Per més que féu, la Vassa no pogué obtenir roba pel seu fill, i per fi, li digué, enrabiada:

—Queda't a casa!

—Però, mareta... s'enrabiaran aquells senyors!

—Que s'enrabiïn! No els costa gaire a ells enviar citacions a la gent pobre i cridar-la a declarar. Com que tenen els seus bons abrics de pells els sembla que nosaltres també en tenim... I si tinguessin ells que córrer sense roba i aquest fred que fa, ja no cridarien a les criatures...

En Baldiró restà a casa.

Passà el dia rúfol sense cap esdeveniment. Però al cap d'uns quants dies arribà a la casa un agent de policia per avisar a la Vassa que tenia de pagar tres rubles.

—Per què?—preguntà la bugadera embassada.

—Té de pagar la penyora perquè el seu fill no anà a declarar.

—Jesús i la Verge Santíssima!—exclamà, plorant, la Vassa—. D'on treuré aquest diner si no tinc feina, i el meu marit no fa més que emborratxar-se i endur-se'n els darrers draps de casa?

—A mi no em conti res... Vostè té de pagar.

—Però si no tinc ni un cèntim

—Llavors, per què el seu fill no anà a declarar? Si s'hagués presentat al seu degut temps, no hauria de pagar penyora. Té una setmana de temps.

Quan l'agent fou fora, la bugadera deixà colar lliurement les llàgrimes i el malhumor. Castigà severament al pobre Baldiró i no parà de rondinar-li en tot el sant dia.

La vida del noi es féu encara menys suportable. El fred, cruel, no el deixava sortir al carrer, i la mare, aclaparada per la seva gran misèria, el maltractava. El menut no vivia més que d'humil pa negre i trumfes, i s'anava aflaquint. El seu esguard estava ple de tristesa i d'esglai.

El terrible fantasma de la penyora de tres rubles amenaçava la dissortada família.

Quan arribà la nova citació que ordenava a En Baldiró de presentar-se davant del Tribunal, la Vassa exclamà eixint de polla-guera:

—Com sortiràs mig despullat? I si no hi vas, una altra penyora! Què faré, pobra de mi?

III

El dia assenyalat, la Vassa amb En Baldiró, es presentaren al jutjat.

El noi portava un abric i una gorra, que la Vassa aconseguí, a costa de prec i llàgrimes, que li deixés una veïna.

I estemordida, no deixava fer cap moviment al seu fill, sense cridar-li:

—Estigues quiet! Ets capaç d'estripar l'abric i llavors sí que l'hauriem feta bona!

En Baldiró semblava una esfinx. L'abric era massa gran per ell i el seu coll semblava la tija d'una planta malalta, marcida abans d'hora, per manca de llum i d'aire.

Historieta aliena

La festa de l'arbre

Quan eixí al carrer, l'aire pur l'embriagà. Que bé s'hi estava al carrer! Com envejava En Baldiró als seus amiguets que tenien la possibilitat de córrer a l'aire lliure i d'anar a l'escola!

Aquells minyonets sortats tenien el seu abric i ell... També en tenia un abans, però el seu pare el portà a la taverna i allí el deixà per paga d'una ampolla de "vodka".

S'obrí la porta i deixà pas a un home, amb una cadena al pit, que digué en veu alta:

—Els testimonis en el cas Barishnicov!

Uns quants homes es posaren drets.

L'home de la cadena els mirà a través de les seves ulleres i digué:

—Són quatre: manca un testimoni, En Baldiró Smirnov.

—Et criden, Baldiró—digué xarbotejant la Vassa.

El noi es posà dret tremolant.

—Ets tu En Baldiró Smirnov?—preguntà el de la cadena, astorat—. Si ets un peterrell! Com és que et criden per testimoni?

—Ell no en té la culpa, senyor!—declarà la Vassa, temorega pel destí del seu fill.

—Qui és vostè?

—La seva mare.

—Per què ha vingut?

—Per tenir cura de què no faci malbé l'abric que és manllevat.

—Està bé... Esperis aquí, i tu, Smirnov, ves cap a la sala.

En Baldiró entrà en una sala i restà estupefacte. Havia vist quelcom roig i daurat, moltes llums i una gran gernació. L'home de la cadena l'aconduí al mig de la sala, on el minyó restà confós i amb el cap cot.

A despit de l'orde de restar al rebedor dels testimonis, la Vassa entrà a la sala.

Un altre senyor amb cadena, li preguntà:

—És vostè la mare d'aquest noi?

—Sí, senyor.

—Per què el seu fill no vingué a la primera citació?

—Bon senyor!—exclamà la Vassa, plo-rant—. Si no tenia amb què sortir al carrer i feia un fred terrible. Som molt pobres i el meu marit té el maleït vici de vendre-ho tot per a comprar "vodka". Tot això que avui porta el noi és manllevat. D'on vol que tregui el diners per a pagar la penyora? Tres rubles! Un dineral!

—Vaja, bé,—digué el senyor de la cadena. El Jurat li perdona la penyora.

La Vassa no ho entengué i seguí plorant.

—No plori, dona, que no haurà de pagar res! Entén? No haurà de pagar la penyora!

La bona dona ho agraià amb llàgrimes d'alegria.

—Apa, ara vagi-se'n d'aquí—li digueren—. Només necessitem al fill.

En Baldiró restà a la sala.

Li feren besar la Creu i l'Evangelí i li preguntaren que és allò que ell havia vist aquell dia.

El minyó responia a totes les preguntes i, al mateix temps, pensava: —“Tota aquesta gent m'està mirant i es riu de mi perquè duc un abric manllevat.”

No, no era així! Tothom tenia llàstima d'aquell noi tan pàl·lid i tan prim.

Acabat l'interrogatori, En Baldiró sortí al corredor on l'esperava la seva mare.

—Anem a casa—digué ella.

Però en aquell moment eixí el porter que els digué:

—Esperin-se un poc.

—Per què?

—Perquè el senyor President els vol parlar.

—Ai, Mare de Déu!—sospirà la Vassa—. Això és que s'han repensat i volen cobrar la

penyora. Tu els deus haver contestat malament i s'han enrabiats.

La Vassa seguí al porter, sempre sospirant.

En Baldiró tornà a trobar-se sol i en tant esperava la seva mare, el voltaren moltes senyores i senyors els quals li parlaven amb afecte i compassió.

Una senyora li donà cinc rubles; altres seguien el seu exemple i en pocs moments el noi es veié amo d'una suma considerable.

En Baldiró, astorat i embasardit, creia somiar i temia que el despertar fóra massa trist.

En el fons del passadís veié a la seva mare i corregué a trobar-la, ple d'alegria.

La Vassa li digué entre sanglots de satisfacció:

—M'ha dit el President que demà vagi a casa seva. M'ha donat l'adreça... Diu que em donarà un abric usat del seu fill per a tu. Que Déu li pagui la bona obra!

Al dia següent, la Vassa portà al seu fill un abric amb coll de pell. Per fi, En Baldiró podria sortir al carrer i anar a l'escola; ara ja portaria el seu abric i ningú no li cridaria:

—Estigues quiet! Procura de no fer malbé l'abric, que no és nostre!

B. NICONOV

Acabant en el nombre vinent la formosa novel·la de CLOVIS EIMERIC

EL COR ES UN INFANT

desitjàriem de saber dels nostres amiguets, quin text preferirien per tal de substituir el fulletó o bé si volen que seguim oferint altres novel·les.

JORDI ha de plaure per damunt de tot als seus llegidors i ens serà un goig de conèixer la seva opinió, la qual permetrà orientar-nos amb més seguretat.

A fi de mes restarà clos el concurs, per a poder tenir temps de preparar el material que sigui sol·licitat.

Les respostes hauran d'ésser adreçades a les nostres oficines: Petritxol, 2, llibreria

FACÈCIES D'ACÍ I D'ALLÀ

EL POETA SEGONS VÍCTOR HUGO

El poeta té quatre temps: el naturalisme, la història, la filosofia, la gramàtica. Té quatre angles: la ciència de les coses, la ciència dels fets, la ciència de les idees, la ciència de les paraules.

De la ciència de les idees combinada amb la ciència dels fets, neix el pensament.

De la ciència de les idees combinada amb la ciència de les paraules, neix l'estil.

Tots els poetes han tingut un subjecte dominant que emplenà les seves obres, i llú en els títols diversos i capriciosos de llurs poemes. Dant, féu l'Infern; Milton, el Paradís; Hesíodo, Virgili i Goethe, feren la Natura; Shakespeare, Corneille, Molière i Byron, el Cor; Lamartine, l'Anima.

L'AMOR RAPID

- Pere se'm declarà en l'automòbil.
- De veres?
- Sí, i el vaig acceptar en l'hospital.

ELS ANYS

Certament, les senyores són poc amigues de dir l'edat, quan creuen tenir més anys dels que aparenten. No cal dir les bromes que s'han fet a costa d'aquest tarannà de les senyores.

Així i tot, una molt discreta, en declarar que no sabia la seva edat, deia:

—Jo compto el diner, la vaixel·la de plata, els llençols, tot allò que em pot ésser robat o

que puc perdre, però els anys, per què? Qui me'ls robarà, ni com puc perdre'ls? Per què anar-los comptant?

EL METGE

El metge presenta a la vídua del client el compte dels seus honoraris.

—La factureta, sap?

La factura és crescuda. La senyora fa una ganya i diu:

—Això no és cobrar una factura, sinó he-retar al difunt!

- Correm-hi tots, que es veu que tres no poden!
- No s'hi amoïni, Sr. Canons, que tot això és comèdia mudal

—No et sabia greu que En Ferran volgués a una altra dona i que aquesta boda que tu has somiat—la meva, és clar—no es realitzés?

En Blai s'extremí. Si li sabia greu! Ja ho crec... Li esguerraria el casament i tot! Com s'encarranquinaria de la Nuri en un viatge de nuvis, o com ho faria per deixar-la sola? No era un inconvenient decisiu, però a la fi era un inconvenient.

—Has endevinat alguna cosa?

—He pressentit, només.

En Blai respirà.

—Ah! Així no és cosa d'importància! Quantes vegades, en les meves solituds, m'havia semblat impossible que l'Aurea arribés a estimar-me i té, ja ho veus! Dolça i enamorada com una coloma!

La Nuri callà. Qui li deia a l'oncle que els seus pressentiments l'afectaven directament, ja que tenia a En Ferran per enamorat de l'Aurea?

—Així i tot, veuré de saber... Li preguntaré a En Ferran...

—No, oncle, no... Més val fer una altra cosa...

—Tu diràs...

—Mira... Crida'l a part i digues-li, en confiança, que, com que vas a casar-te, has canviat de manera de pensar respecte l'herència i que si es vol casar amb mi, no el violentaràs, però que li fas avinent que no ens donaràs un cèntim... Si realment em vol, el diner no serà un obstacle per a l'amor, i si no m'estima, la nova li serà un pretext per confessar-te la veritat.

—Però això serà una farsa vulgar...

—Quantes vegades no vivim en la farsa per gust, perquè només la farsa pot correspondre als nostres capricis i a les nostres cobejances!

En Blai sentí la fiblada. No hi vivia ell en plena farsa?

—Et complauré... Faré més... Fingiré un daltabaix bursàtil... Una baixa de cotons... Ja et diré els resultats...

Tots se n'anaren a dormir, encara que cap pogué dormir més del que dormí l'Aurea, que passà tota la nit desvetllada, pensant en allò que podia fer per alliberar-se del setge d'En Ferran. Tots tenien les seves preocupacions.

La pobra Aurea sofria dolorosament. Volia escapar del record del minyó i la seva imatge s'arrapava amb més fermesa en llur pensament. El recordava d'abans d'estar ella promesa, enxerrairat, penell, incapaç de dir una sola paraula seriosa i arribava fins a dir-se que llavors l'hauria estimat, si ell hagués insistit quelcom... Perquè de simpàtic sí, ho era... I ben plantat. I elegant. Una elegància menys meticulosa que la d'En Blai, però més àgil, més aïrosa... No, no, en aquest punt no hi cabien comparacions!

La noieta repassava mentalment les gràcies d'un i altre, i en el fons de l'ànima, sentia que la balança es decantava de la part d'En Ferran. Acabava retorcent-se les mans amb desesperació.

—Però, Déu meu! Per què em parles d'ell! No saps que ja he donat paraula a En Blai? I que En Blai és molt bo per a mi?

Era tot inútil. Apareixia En Ferran i l'Aurea es tapava el

cia, però l'Aurea es mostrà disposada a no consentir cap mena de broma.

Deixà l'amic En Ferran i aquest es situà prop de la seva cosina, amb aire preocupat. Caminaren una bella estona, sense dir-se paraula. Semblaven uns promesos renyits.

—Escolta, Aurea... M'autoritizes per a que et digui una veritat que m'ofega, tancada en el cor?

L'Aurea tremolà.

—Si la veritat no té res d'insultant per la meua posició...

—La veritat que vaig a dir-te, no sé si et semblarà insultant o no, però et dic que és una veritat molt gran...

Digues-la, però breu, despüllada de paraules boniques, que no vulh ni dec escoltar...

—Breu, ben breu... No estimo a la Nuri!

L'Aurea corregué a tapar-li la boca amb el seu ventall.

—No segueixis per aquest camí...

En Ferran, amb insospitada energia, protestà:

—És possible que no torni a parlar-te mai més, però has d'escoltar-me. Jo no estimo a la Nuri. Vaig fer-me la il·lusió d'estimar-la, en saber que era un desig de l'oncle i que ens desheretaria si no ens casàvem...

L'Aurea escoltà contra la seva mateixa voluntat.

—El pla de l'oncle era el de restar en llibertat, per a declarar-te el seu amor, com així ho féu... Confesso, avergonyit, que la por de veure'm pobre i obligat a treballar, em féu veure en la Nuri, gràcies que abans mai no li havia vist...

—Llavors...

—Una comèdia de la voluntat, tan comèdia com aquest amor teu per l'oncle Blai!...

—Ferran!

—Aurea, tu t'enganyes... com jo em vaig enganyar... Avui, quan he sabut que l'oncle estava arruïnat i que ens deixava en llibertat, he reflexionat molt. Saps que des d'avui estic de passant a casa del lletrat En Martí Roses? Un home generós que m'ha assenyalat cinc centes pessetes de sou al mes!... Tinc entès que això és un bon sou!

—Però, arruïnat l'oncle! Impossible!

—No haurà gosat de dir-t'ho per por de perdre el teu afecte... Perquè, no em diguis que no, no pots estimar amb tots els teus sentits a l'oncle... No ho puc creure, no ho creuré mai, encara que m'ho juressis de genolls—recalcà amb fermesa el jove, mentre l'Aurea, enrojolada, tremolava com aquell qui ha estat atrapat en flagrant delictes de falsedat—.

—Sí, sí, jo l'estimo...—gosà apenes de dir la noia, quelcom desorientada.

—No, tu t'has conformat per aquest polset d'egoisme que tots portem damunt, com jo m'he conformat a casar-me amb la Nuri... Veies... Pobre i tot, li he dit aquest matí a l'oncle que estimava a la Nuri... i és mentida, mentida, Aurea! A tu és a qui estimo, encara que em menyspreïs, encara que m'odiïs, encara que t'apartis de mi!

Allò era massa. L'Aurea no podia oir semblants paraules,

però estava mancada de força per refusar-les, per fugir d'En Ferran, que seguia al seu costat, convuls, febril, presa d'una estranya agitació.

—Porto temps estimant-te, però vivia una vida falsa i artificial... Mai et vaig parlar com un promès, perquè em feia certa por el matrimoni, però he anat avesant-me a la idea de casar-me i porto molts dies patint afrosament, perquè en tot allò que em volta et veig a tu, et respiro... I des d'aquest matí he fet un tomb extraordinari. He estat un gran egoista, si, però ara que ja sóc pobre, que ja no em caben dubtes respecte a l'esdevenidor, abans d'arribar al punt en què les coses no tindrien remei, vinc a dir-te que t'estimo, que si em menysprees, fugiré de tu i de tots i me n'aniré no sé on... Tant em fa treballar aquí com a la fi del món... Tot menys casar-me amb la Nuri. No dec sacrificar... Encara que ella em cregui un home fals, un mentider... Ja ho saps. Ara, fes tu el que vulguis. I perquè creguis en la meua lleialtat, et diré que l'oncle no resta tan pobre que no et pugui mantenir encara com una gran senyora. Li resten les finques... Casa't amb ell! Encara podràs presumir i ésser "la tieta rica"!

La frase última, cruel i dura com una fuetada, féu que l'Aurea es tapés el rostre amb el ventall, avergonyida. En el seu esperit es mostraven plens de lògica els blasmes dissimulats d'En Ferran. No feia dies, per ventura, que ella huietava amb si mateixa, per tal de no confessar que estimava al cosinet? Quina altra cosa si no amor volia aquell record seguit, aquella colla de sensacions que la removien en veure al futur juriconsult? Pugué haver-hi un instant en què cregué que l'odiava, però és que l'amor i l'odi voregen el mateix lloc i tot allò que per ell camini, caurà en un o altre pendís, una hora o altra, i segons es decanti.

Sort que l'Aurea tenia en el moneder un mirall i una capsa de polvors, amb l'ajut dels quals pogué dissimular quelcom els senyals de la seva torbació. En Ferran, llevat del semblant, més groc que d'ordinari, podia amagar millor la seva disposició d'ànim.

Havien arribat els dos abans d'acabar la seva confessió—mancada de la de l'Aurea—davant d'En Blai i de la Nuri.

Es besaren aquesta i l'Aurea. La Nuri descobrí fàcilment que el semblant de la cosineta cremava. No necessitava res per encertir-se en les seves temences, en les seves glosies, si no de dona enamorada, de dona orgullosa que sent ferida la seva dignitat de promesa.

En Blai, com a bon enamorat, de res se n'adonà; saludà amablement a En Ferran i besà la mà de l'Aurea, sense tocar-la apenes.

En Ferran, fent bracet amb la Nuri; En Blai, fent bracet amb l'Aurea, seguien passejant, però callats. Només En Blai li digué amb dolçor a l'Aurea:

—Digues-li a la Tecleta que aquesta nit anem a teatre.

—A quin teatre?—preguntà l'Aurea, per dir alguna cosa... Ben poc l'interessava de saber-ho!

En Blai volia que el senyor Baldragues s'encarregués de planejar definitivament el dia de la boda. Podrien casar-se al mateix temps, la Nuri i En Ferran, i casats els uns i els altres, a córrer món, cada parella pel seu cantó.

—Parla a la seva mare i a ella... A mi, veus? Això em fa vergonya! Tinc por que es cregui que porto pressa... La veritat, per això si que en porto de pressa... Veuràs, jo no puc anar llançant els fulls del calendari per què si... No me'n sobren gaires!

—Vaja, ja t'adones que ets vell!

—Sempre me n'he adonat; per això vull aprofitar tot el que em resta de vida...

—Les passions als seixanta anys són ridícules!

—Però, no em vas confessar tu mateix que l'Aurea estava enamorada de mi? Llavors, on és el ridícul? No som dues persones que s'estimen?

El senyor Baldragues, no considerà prudent el discutir.

—Està bé; com vulguis. Aniré a veure a la senyora Tecleta i a l'Aurea i els hi parlaré... Veuràs amb quin foc i amb quina eloqüència. Semblaré el nuvi...

El final del diàleg fou una petició de diner. El vell no perdia ocasió de abasegar dinerons.

Després de sopar, En Ferran, que veient a la Nuri encara es recordava més de l'Aurea, amb el pretext de tenir són, anà a tancar-se a la seva cambra.

La Nuri, s'inquietà més del molt que ho estava. La conducta del jove, eixint de llurs costums, li cridava l'atenció. Adhuc estranyà a En Blai.

—El teu xicot, Nuri, tira per sant... Molt esperava que arribés a estimar-te, perquè tu ets molt bona i molt bonica, però, tant, que semblés un minyó ple de seny... no, no ho esperava, francament!

—Ai, oncle! I tu creus de debò que està enamorat?

—N'estic segur... Em consta que ha deixat el seu bandereig d'abans!

—Oh, bé, enamorat, prou... però de qui?

—Mosca! Ves quina pregunta! De qui vols que ho estigui, sinó de tu?

—Tinc els meus dubtes!

—Tu creus?... i En Blai obrí uns ulls com unes taronges.

—Que ens enganya? Sí. Ell sap, oncle, que si es casa amb mi, és heuureu de la fortuna teua, i En Ferran no es resigna a ésser pobre!

—No, no, Nuri... En Ferran és un noi esbogerrat, viciós i tot per deixadesa meua, perquè li he consentit molts pecadets que no era prudent de tolerar... però estic segur que t'estima. Tot això que a tu t'alarmes, són ganes de casori, de tenir ja la seva doneta!

—No ho sé, oncle, i el dubte em desencoratja! No per mi, sinó per ell mateix... per tu...

—Per mi?

La Nuri temé haver avançat excessivament en llurs insinuacions. Tenia dret a ennuvol·lar el cel de la felicitat del vell? Sabia ella si tenien fonament les sospites respecte a l'Aurea?

En Ferran s'extremí imperceptiblement, en oir nomenar a la seva cosina.

—I arriba el moment de dir-te: Ferran, si estimes sincerament com jo crec a la Nuri, casa't-hi, però tingues present que t'és precis treure-li suc a la teva carrera d'advocat, perquè d'amor sol, no se'n viu; cal parar la taula tres vegades al dia, i mantenir la criada, i vestir, i procurar-se mitjans de sobres per tal de fer cara a les cent mil contingències de la vida.

En Blai es deturà, vacil·lant.

En Ferran semblava aclaparar; el cop el feria greument. Ell mai s'havia preocupat del diner. Judicava invulnerable la caixa de cabals del seu oncle, tal com anunciava la marca del fabricant, i no se li havia ocorregut mai de pensar en aquella "minúscula preocupació" de "guanyar-se el pa de cada dia". Posseïa la convicció que el cafè, els sopars de restaurant, els taxis, les entrades de teatre i el sastre, es pagaven, però del forner, de l'adroguer, dels altres dispendis de la vida casolana, ningú n'hi havia resat mai una paraula.

I per passar mals-de-cap, anava a casar-se amb una dona que, evidentment, no li era gens pariona de geni, per bé que fos bonica? Si s'hagués casat a gust, ben a gust!... Si la Nuri fos l'Aurea!

—En canvi, estimat Ferran, si realment no sents una passió sincera per la Nuri, no la menis a fer un sacrifici, en el que ella seria la víctima principal... És hora que et captinguis com un home fet i que no et deixis portar més que de la veritat... Tu em diràs que és allò que resols, a fi de què no segueixin avant despeses innecessàries...

Respondre! Li feia vergonya a En Ferran confessar que es casava amb la Nuri, per no perdre l'herència de l'oncle. Per altra part, poc podia comptar amb l'Aurea, la promesa d'En Blai.

A semblants consideracions, calia d'afegir-n'hi unes altres: havia enterat a tots els seus companys del seu casament i se li feia molt costerut dir-los-hi: —Ja no em caso, perquè la meua xicota s'està quedant més pobre que una rata. Es pot ésser un desvergonyit i fingir un sentiment cordial, però hauria estat un excés de cinisme anar-ho pregonant.

En Ferran fou covard, i pensant que ja trobaria una traca-manya més endavant per a desfer la boda, si li convenia, declarà amb decisió:

—Estimo a la Nuri i compliré la meua paraula.

En Blai estigué a punt d'abraçar a En Ferran i revelar-li la farsa. Es contingué per una lleu resta de dubte.

—Ja estàs disposat a treballar?

—Sí; recomana'm al teu advocat... És un lletrat de molt nom i si tu vols em prendrà per passant... Faré pràctiques i quan domini el mecanisme de l'ofici, m'establiré... Això podrà representar només un petit ajornament de la boda...

—Molt bé... Avui mateix faré una lletra per l'advocat, o si no creus millor l'anirem a veure... Les recomanacions de parau-la tenen més eficàcia.

Així restà convingut per més tard, a mig matí. En Blai volia

parlar amb la Nuri i tranquil·litzar-la respecte al xicot. En Ferran sentia la necessitat de respirar l'aire lliure, per tal de reflexionar i orientar-se.

La Nuri ja feia estona que corria per la casa, vestida i tot per anar al camp. També volia fer una passejada, per llocs solitaris, lliurada a les seves presumpcions i a les seves sospites.

—Què diu En Ferran? L'has vist?

—Sí; li he pintat la meua situació amb els colors més negres, i sembla que la mala nova no l'ha afectat molt, però en quant a deixar-te, com jo li he proposat, si és que no et vol prou per suportar la pobresa i el treball, m'ha respost amb un "no" tan decidit, que no cal que hi breguis més... En Ferran t'estima, amb diner i sense diner... Estàs contenta? Et convences que el seu amor és veritable?

—I no tems, oncle, que hagi endevinat que el teu daltabaix era una comèdia?

—Estic segur que no... Ha caigut en el parany com un ocell... Com que no sap una paraula de les meves empreses! Precisament aquest matí, per iniciativa d'En Ferran, he d'acompanyar-lo a casa el meu advocat, perquè l'accepti en qualitat de passant... Abans procuraré veure a En Martí Roses, per a posar-me d'acord amb ell i àdhuc l'autoritzaré perquè, pel meu compte, assenyali un sou a En Ferran...

La Nuri, com a dona que era, més malfiada, no acabà de convence's de l'amor d'En Ferran. És clar, no havia pas de dir, de bones a primeres, a l'oncle: —La Nuri no m'agrada; m'hi casava per l'herència i sense herència no vull la dona!—. Això hauria estat massa desvergonyiment!

Però li calia atènyer els esdeveniments.

Eixí al camp, tal com era el seu propòsit, i l'oncle Blai, disposant, encara, d'una hora, anà a veure a En Martí Roses per tal d'exposar-li les seves pretensions. El lletrat acceptà bonament, sense posar-hi dificultats.

En Ferran em sembla un minyó llest... Sé, pels seus companys de carrera, que no fou un mal estudiant... Quelcom esbogerrat... Però, en això, perdoni que li digui, que a vostè li pertoca una bona part de culpa! Li ha facilitat el camí de totes les bogeries! La fallida de vostè, sortosament, no és certa, però, i si ho fos?

Aquell mateix matí, En Ferran es trobà subjecte a la disciplina d'un despatx, encara que fos suau i poc exigent.

Eixí a migdia, però en Hoc d'anar de dret a casa seva—ja sabem que vivia amb l'oncle Blai—s'entestigué acompanyant un dels passants d'En Martí Roses, que, ves quina casualitat, vivia prop del domicili de l'Aurea.

Entrà al palau de l'oncle, quelcom rerassagat i dinà a gust, explicant a En Blai i a la Nuri, les impressions de la primera hora de treball de la seva vida.

La Nuri l'escoltava recelosa. Hauria volgut que les seves temences estessin mancades de fonament, perquè si no estimava amb foc al seu cosí, havia modificat totalment el criteri despectiu que d'ell en tenia fet. I si era veritat que la estimava? I si

aquella estreta de mà, no era altra cosa que una expansió del natural enxerrairat i faceciós d'En Ferran?

No estava realitzant una mala acció amb Hurs suspicàcies? Convindria observar-lo atentament, i per això fóra útil l'espionatge del senyor Baldragues, que aquell matí no havia fet feina, per expressa disposició de la Nuri.

I mentre els esperits s'amansien a casa En Blai, en aparença, si més no, a casa de l'Aurea hi entrava una nova marfuga. En Ferran no havia vist a la seva cosina, però aquesta l'havia vist a ell. L'havia descobert des de darrera el balcó i s'havia retirat tot seguit.

Però ja n'hi havia hagut prou per a posar-la de malhumor. S'assegué a taula, però apenes tastà res.

La senyora Tecleta declarà, rient:

—L'amor et treu la gana? No sé pas com has anat a enamorar-te així, tan veritat, d'En Blai!

L'Aurea no respongué; l'anguniejava, no pas l'afecte per l'oncle, un afecte lleial, però mancat de passió, sinó el torbament que s'apoderava d'ella cada vegada que veia o que pensava amb En Ferran.

A la tarda, cap a la posta de sol, l'Aurea, que estava ja cuïta de cosir roba blanca—el seu parament de núvia—, perquè tot ho volia de pròpia mà, anà a passeig. Estava segura de trobar a En Blai pel Passeig de Gràcia, com de costum, els dies que ella no anava al palau d'En Blai.

En sortir, tota airosa, gentil, ben posada, formosa com mai, es trobà, de cop i volta, amb el senyor Baldragues.

—Hola, estrelleta!... Mira, porto tot el camí sentint olor de roses... Estava segur de trobar-te!

—Venint per aquests barris la cosa era molt natural.

—I tu, on vas?

—Al Passeig de Gràcia...

—Sí, allí hi haurà En Blai i la Nuri...

El senyor Baldragues no gosà de fer broma a costa del seu amic.

—Crec que et reserven una sorpresa...

—A mi?

—Per aquesta nit!

—Avui?

—Justa! Crec que volen portar-te al teatre...

—Ja m'agrada!

—Jo estic encarregat d'anar a cercar les localitats!

—Hi anirem tots?

—Tots... Però ves, ves a trobar-los, i calla això que t'he dit, perquè després em dirien xerraire!

S'acomiadaren els dos i cadascú seguí el seu camí. Però aquell retràs fou fatal, perquè donà lloc a què En Ferran, acompanyant al nou amic de despatx, es creués amb la noia.

Hi hagué les naturals presentacions i en declarar l'Aurea que anava a trobar-se amb el seu oncle, En Ferran mostrà desig d'acompanyar-la.

No hi havia manera d'evitar-ho, sense cometre una violèn-

cap amb el llençol, però hi havia un mosquit trompeter—el diable o l'amor que tot i essent un deu, a vegades el mou el maligne—que es ficava per una escletxa i li anava dient a cau d'orella:

—Ferran! Ferran!

A casa d'En Blai, també hi havia el seu mosquit trompeter, només que aquell havia après una altra cantarella i els hi cridava a tots, a En Blai, a En Baldragues, a En Ferran, a la Nuri:

—Aurea! Aurea!

CAPÍTOL XIV

COMEDIA D'AMOR I D'INTERES

El senyor Blai, després d'una madura reflexió, cridà al seu nebot.

—Què et passa, oncle?

—Quelcom de greu, que no m'està bé de callar...—recalcà En Blai, provant de fer una cara ferotge.

—M'esveres!

És perquè t'esveris i perquè ens esverem tots. Però tu ets un home i sabràs resistir els contratemps amb serenitat...

Mai li havia parlat tan seriosament l'oncle Blai. En Ferran es sentí el cor encongit.

—En general, jo no et parlo mai dels meus negocis, que són una cosa personal meua, però tu saps que treballo en cotons, jugant quantitats importants...

—El senyor Baldragues me n'ha parlat algunes vegades...

—Del que vaig a dir-te, res no en sap el senyor Baldragues i convé que per ara no en sàpiga res... Hi va en tot això el meu honor d'home de negocis.

En Ferran, malgrat de no saber del cert d'allò que es tractava, estava esglaiat. Ell sabia que el seu oncle era molt ric, però ignorava en què consistien les seves riqueses, o més ben dit, quina solidesa tenien.

—Fixa't bé en això que vaig a dir-te, perquè en el fons, afecta el teu esdevenidor i la teua felicitat... Vaig comprar cotons per una quantitat fabulosa, i el cotó, que podia pujar, ha baixat, i l'operació que podia significar-me un milió de guany, ara me'l significa de pèrdua...

—Perds un milió?

—Sí, i com que plou sobre mullat, perquè porto una tongada d'esguerros, de no escassa importància, el milió no et diré que em llanci a la misèria, però escurça bon xic els meus cabals. Ara bé: jo tenia pensat de casar-vos a tu i a la Nuri i lliurar-vos el meu negoci, que fins fa poc, representava una xifra temptadora... Prop de dos milions de pessetes. I jo servava per a mi les finques i les rendes, per la resta de la meua vida amb l'Aurea...

EL MONOLEG

Quan el savi parla amb varis ignorants, per molts que siguin aquests, bé pot dir-se que el savi sosté un "monòleg".

EL CAÇADOR BARRUT

El banquer K. és un bon caçador, però també un barrut com una casa.

L'altre dia, anant de caça, li diu a un company de cacera:

—Vostè se'n va cap aquell recó; segurament veurà passar el senglar; si el senglar no passa, molt serà que no passi un isart, o

PEL·LICULA DE PLATJA

—Si no fossin...

Els botons...

que costen...

...tant de cordar!...

Cal fer...

trenta mil saltirons...

Ja et tinc!...

Gràcies a Déu!...

Vatua! Ara ha saltat el botó!

una llebre, o un conill... De totes maneres, si altre no, passarà el carter... Vol fer el favor de lliurar-li aquesta carta?

EL RIURE

Les criatures que de petites han rigut molt, es troben més enfortides per la lluita pertinaç que la vida imposa. Són optimistes, les creadores, les que somien un demà radiant i esponerós. Les que han plorat, entren porugues en les lluites de la vida. Vençudes abans d'hora, porten l'esperit aversat a l'esclavitud del dolor i no saben rebel·lar-se contra els flagells i daltabaixos humans.

Deixeu riure. Detureu la mà castigadora. Penseu que fa més salut el riure que l'oli de fetge de bacallà. Penseu que no hi ha gràcia al món més alada que la del rostre d'un infant que riu.

PER QUEDAR BE

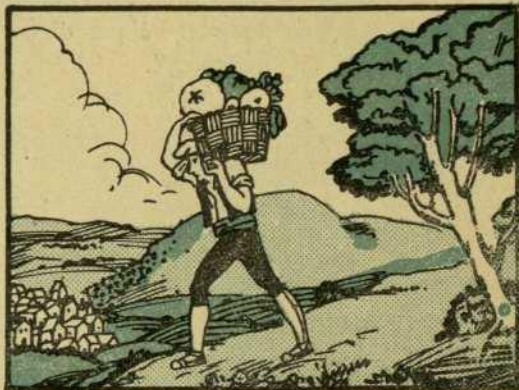
La Mariola no vol pas cafè amb llet. I com que la seva mare vol fer-l'hi prendre de totes passades, ella fa l'excusa següent, força eixerida:

—Oh, no, mamà, no... Mira, m'agrada tant, que ja sé que me n'hauries de posar dues vegades, i llavors em faria mal!

UNA PETITA LLIÇÓ

Un pagès, acabat de collir diverses fruites entre elles, grans carbasses.

...se'n anà cap el mercat carregat amb el cove a coll.

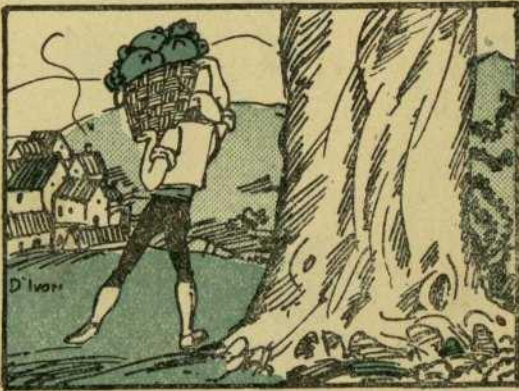
Pel camí volgué descansar, s'assegué sota d'un roure i començà a criticar el fet de què...

...els roures, tan alts, fessin els fruits tan petits, i en canvi les carbasseres, tan petites, fessin els fruits tan grans.

De sobte li caigué un aglà al mig del nas. Comprengué allò que hauria passat si arriba...

...a caure una carbassa, i se'n anà cap el mercat deixant-se de crítiques.